

За даними вчених, усушка деревини найбільш розповсюджених лісових порід в тангентальному напрямку становить 6-13 %, в радіальному – 3-7 %, вздовж волокон – 0,1-0,8 %, а повна об'ємна усушка становить 10-19 % [1-3]. Отже, деревина інтродукованих видів сосни, яка зростає в насадженнях Західного регіону України, характеризується об'ємною усушкою, що змінюється в межах найбільш розповсюджених лісових порід, і результати проведених досліджень можна рекомендувати до використання у практиці.

Література

1. Божок О.П. Древинознавство с основами лесового товарознавства / О.П. Божок, І.С. Вінтонів. – К. : Вид-во НМК ВО, 1992. – 320 с.
2. Боровиков А.М. Справочник по древесине / А.М. Боровиков, Б.Н. Уголев. – М. : Изд-во "Лесн. пром-сть", 1989. – 296 с.
3. Вінтонів І.С. Древинознавство / І.С. Вінтонів, І.М. Сопушинський, А. Тайшінгер. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ, 2005. – 256 с.
4. Перельгин Л.М. Строение древесины / Л.М. Перельгин. – М. : Изд-во АН СССР, 1954. – 200 с.
5. Уголев Б.Н. Испытания древесины и древесных материалов / Б.Н. Уголев. – М. : Изд-во "Лесн. пром-сть", 1965. – 251 с.

Юскевич Т.В. Усушка древесины интродуцированных видов сосны

Приведены радиальная, тангентальная и объемная усушки древесины интродуцированных видов Сосны (сосны Банкса, сосны Веймута, сосны жесткой, сосны чёрной), которые произрастают в лесных насаждениях Западного региона Украины.

Ключевые слова: интродуцированные виды сосны, усушка, радиальная усушка, тангентальная усушка, объемная усушка.

Yuskevych T.V. Shrinkage of wood introduced species of pine

In the article sight radial, tangential and volumetric shrinkage of wood introduced species (jack pine, white pine, pitch pine, austrian pine) at conditions of Western Ukraine.

Keywords: introduced species of pine, shrinkage, radial shrinkage, tangential shrinkage, volumetric shrinkage.

4. ЕКОНОМІКА, ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗЯХ

УДК 338.246.2(477) Проф. Г.І. Башнянин¹, д-р екон. наук; доц. О.М. Свінцов², д-р екон. наук; ст. викл. Н.Я. Скірка², канд. екон. наук; доц. П.П. Гаврилко³, канд. екон. наук; ст. викл. М.Л. Потинський⁴, канд. екон. наук

ОПТИМІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ НА СТРУКТУРНІ ЗРУШЕННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Досліджено особливості державного регулювання структурних зрушень у економіці країни. Проаналізовано основні елементи механізму державного регулювання ринкової економіки та основні види структурних пропорцій на рівні країни.

Ключові слова: державне регулювання економіки, структурні пропорції, інвестиційна діяльність.

Постановка проблеми. Основна роль у формуванні оптимальної та ефективної структури економіки країни належить механізму державного регуляторного впливу. Чітке визначення об'єкта державного регулювання та своєчасне застосування особливих інструментів фінансового, податкового, грошово-кредитного та соціального характеру забезпечує не тільки стабілізацію економічної ситуації в країні, а й виступає потужним чинником стимулювання економічного розвитку.

Світовою економічною наукою розроблено теоретичні засади державного регулювання економічного розвитку та формування ефективних структурних пропорцій; запропоновано механізми використання конкретних заходів та інструментів для стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності економічних суб'єктів.

Основою для формування оптимальної структури національної економіки повинна стати стабілізація темпів зростання ВВП країни. Пожвавлення інвестиційної діяльності, як основний чинник досягнення поставленої мети, забезпечується зростанням рівня реальних доходів суб'єктів економічної діяльності в країні, ступенем доступності та вартістю кредитних ресурсів, розвитком фондового ринку, стабільністю ситуації на валютному, грошовому та товарному ринках країни. Інструменти бюджетно-податкового та грошово-кредитного регулювання спроможні як покращити перераховані та інші чинники економічного розвитку країни, так і стримувати динаміку зростання ВВП країни. Необхідність аналізу існуючого інструментарію бюджетно-податкового та грошово-кредитного регулювання динаміки економічного розвитку країни та, на його основі, визначення шляхів та напрямів покращення їх впливу на структуру національної економічної системи й зумовлюють актуальність запропонованого дослідження.

¹ Львівська КА;

² Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка

³ Ужгородський навчальний центр Київського національного торгово-економічного університету;

⁴ Тернопільський національний економічний університет

Проблеми державного регулювання структурних зрушень у національній економіці, вплив структурних чинників на якісні аспекти економічного розвитку національної економіки висвітлюються у працях Г.І. Башняніна [1], Д. Богині [2], В.Ф. Беседіна, А.С. Музиченко [16], С.Ю. Глазєва [3], М. Долішнього [5], О.В. Коломийцевої [7], М.І. Крупки [8], В.І. Крюкової [9], О.Є. Кузьміна [10], О.О. Лапка [11], І. Лукінова [12], І.Р. Михасюка [13], М.А. Павловського [14], А.А. Пересади [15] та багато інших. Проте в українській економіці більшість заходів регуляторного впливу держави на національну економіку мають короткотерміновий, поточний характер. В Україні не сформований ефективний механізм державного регулювання структурних зрушень, який би міг бути розрахований на довгострокову перспективу.

Методика дослідження. Метою нашого дослідження є окреслити основні засади формування оптимальної моделі механізму державного регулювання структурної перебудови та структурних зрушень в економіці з виділенням об'єкта, стратегічних і поточних цілей, напрямів та методів регуляторного впливу держави.

Результати дослідження. Механізм державного регулювання ринкової економіки може бути визначено, як сукупність способів, заходів та методів організації економічних відносин, що застосовуються державою для стабілізації економічної та соціальної ситуації в країні, а також формування чинників, що забезпечують покращення кількісних та якісних характеристик економічного зростання.

Серед основних форм державного регуляторного впливу, залежно від об'єкта державного регулювання, можна виділити:

- бюджетно-податкову форму, що пов'язана з регуляторним впливом держави на розвиток національної економічної системи, шляхом акумулювання та використання державних бюджетних фондів; формування бюджетного та податкового механізмів;
- грошово-кредитну форму, що визначається застосуванням державою (центральним банком) системи заходів, пов'язаних з регулюванням ситуації на грошовому та кредитному ринках країни;
- соціальну форму регулювання, що пов'язана з вирішенням поточних соціальних проблем суспільства, розвитком людського капіталу та покращенням якісних характеристик економічного зростання;
- структурну форму регулювання, пов'язану з структурною перебудовою та структурними зрушеннями в країні, а також формуванням оптимальної сукупності її елементів в галузевому, регіональному, відтворювальному та інших аспектах;
- регулювання зовнішньоекономічної діяльності та валютного курсу, пов'язане з підвищенням конкурентоспроможності вітчизняної економіки на світовому рівні, застосуванням заходів протекціонізму, стимулюванням притоку іноземних інвестицій тощо.

Одна з основних форм механізму державного регулювання ринкової економіки – структурне регулювання економіки – визначається, як "...використання державою економічних, адміністративних і правових важелів на мікро- та макrorівнях у процесі внутрішнього та міжгалузевого й територіального розподілу ресурсів, регулювання ринкових умов із метою створення

нових галузей, стимулювання науково-технічного прогресу, модернізації промисловості та забезпечення економічного зростання" [6, с. 511].

Отже, під державним регулюванням структурної перебудови та структурних зрушень в економіці розуміють вибір цілей та характеру структурних перетворень, визначення комплексу заходів щодо підтримки розвитку тих елементів економічної системи, які забезпечують економічне зростання. Основною метою цієї форми регуляторної діяльності держави є підвищення економічної та соціальної ефективності функціонування ринкового механізму та усунення негативних наслідків структурних криз у країні.

Серед короткострокових цілей, пов'язаних з вирішенням поточних економічних або соціальних проблем розвитку суспільства, можна виділити: покращення відтворювальних пропорцій розвитку економіки; зростання частки окремих (перспективних) галузей в матеріальній структурі ВВП; усунення територіального дисбалансу розвитку економіки країни; покращення соціальної структури.

Основні напрями державного структурного регулювання передбачають обґрунтування основної секторальної структури економіки; запровадження стратегії економічного зростання з визначенням стратегічно важливих галузей економіки; інвестування в масштабах всієї економіки найбільш вагомих проектів; підтримку інноваційної діяльності. Крім визначення стратегічних та поточних цілей державної регуляторної діяльності, механізм структурного регулювання повинен забезпечувати обґрунтування основних об'єктів впливу, вибір методів регулювання та основних інструментів. Традиційний набір інструментів державного регулювання в межах структурної політики в кожній країні доповнюється специфічними засобами та пріоритетами, відповідно до економічної ситуації та цілей соціально-економічного розвитку.

Залежно від комбінування основних елементів механізму структурного регулювання, на практиці розрізняють два його типи: активний (держава застосовує інструменти прямого та опосередкованого впливу) та пасивний (держава створює правову базу для ринкового саморегулювання структури економіки). Вибір між ними визначається поточною економічною ситуацією в країні та глибиною структурних криз – занепадом окремих галузей національної економіки, що порушує ключові загальноекономічні пропорції.

Активний тип структурного регулювання ґрунтується на широкому застосуванні державного інструментарію з метою прискорення прогресивних структурних зрушень. Застосування цього типу є обґрунтованим для більшості постсоціалістичних країн, для розвитку яких притаманним є наявність таких негативних чинників економічного та соціального розвитку в перехідний період:

- розбалансування ситуації на товарному ринку, що ускладнюються стагфляційними процесами;
- нерозвиненість галузей і сфер діяльності, що спрямовуються на задоволення потреб населення;
- порушення принципів спеціалізації та кооперування між країнами колишнього соціалістичного табору;

- відсутність розвинутого приватного сектора та механізмів ринкової саморегуляції;
- нерозвиненість банківської та кредитної інфраструктури, ринку цінних паперів тощо.

Серед основних напрямів державного регуляторного впливу в умовах формування активного типу структурного регулювання можливим є виділення, по-перше, стимулювання виробництва конкурентоспроможної на світовому ринку продукції; по-друге, функціонування державного гарантованого ринку, що забезпечується державними замовленнями та державними контрактами; по-третє, широкомасштабна інвестиційна діяльність держави в державному секторі економіки; по-четверте, зорієнтованість економічного розвитку країни на експорторозширювальний та імпортозаміщувальний варіанти економічного зростання; по-п'яте, стимулювання розвитку передових національних галузей та виробництв; по-шосте, підтримка виробництв, які впроваджують ресурсозберігаючі технології, з метою скорочення попиту на економічні ресурси; по-сьоме, скорочення виробництва в депресивних галузях, тобто в галузях, де знижується ефективність споживання ресурсів або зменшується попит на продукцію.

Досягнення зазначених пріоритетних цілей може призвести до загострення ситуації на ринку праці. Під час структурної перебудови економіки зростає розмір структурного безробіття, що потребує від держави запровадження радикальних заходів із підготовки й перепідготовки висококваліфікованої робочої сили, створення нових робочих місць.

В умовах активного типу регулювання держава розробляє комплекс заходів та інструментів досягнення основних напрямів, який включає: заходи стратегічного та індикативного планування, програмування та прогнозування, розробку національних проектів для вирішення актуальних проблем структурної перебудови та зміни ситуації на ринку праці; податкові та кредитні інструменти, що стимулюють переливання капіталу в пріоритетні галузі; заходи, що стимулюють приріст іноземних інвестицій у розвиток окремих виробництв або окремих територій; заходи, що пов'язані з концентрацією капіталу в капіталомістких напрямках структурної перебудови; інструменти заохочення ділової активності економічних суб'єктів за рахунок оптимізації структури форм власності, проведення стимулятивної податкової політики.

Пасивний тип структурного регулювання полягає у мінімізації інструментів державного впливу на процес формування ефективної структури національної економіки. Це, здебільшого, створення державою сприятливих умов для вільної конкуренції та вільного переливу капіталів і ресурсів з одних галузей, видів діяльності, регіонів до інших, під впливом механізмів ринкової саморегуляції. Отже, структурна перебудова здійснюється еволюційно, під впливом активного і постійного запровадження адекватних науково-технічної революції досягнень техніки, технології, методів господарювання, організації управління.

Основним чинником структурних змін є зменшення рівня прибутковості в окремих галузях або сферах діяльності. Початкове перевищення попи-

ту, у разі виготовлення конкретного виду продукції, над пропозицією приводити до зростання рівня прибутків у цій галузі проти інших. Це спричиняє переливання капіталу до галузі з боку менш прибуткових, а отже, менш привабливих для інвесторів, галузей. Розширення залучення капіталу та робочої сили, через певний проміжок часу, приводить до зростання обсягів виробництва, збалансування попиту та пропозиції на товар, а, в окремих випадках, до виникнення товарних надлишків. Ці чинники спричиняють зменшення рівня прибутковості в галузях, та переливу капіталу до інших.

Негативними моментами у разі застосування цього типу регулювання є постійні кризові ситуації на товарному ринку (дефіцитність окремих товарів та надлишок інших), а також істотні соціальні витрати суспільства. Держава впливає на економіку, її структуру лише там і тоді, коли не спрацьовують ринкові механізми: вільне ціноутворення, переливання капіталу, конкуренція тощо. Формування ефективного механізму державного структурного регулювання повинно обов'язково враховувати національні особливості розвитку економіки країни. Саме тому він має свої відмінності в кожній країні.

У країнах ЄС здійснюється наддержавне та національне регулювання структурних змін. Специфікою механізму структурного регулювання в більшості з цих країн є відхід від прямих методів регуляторного впливу (державного контролю над цінами, бюджетних інвестицій, функцій держави та підприємця) на користь створення передумов для динамічного економічного зростання за рахунок інвестування НДДКР, системи освіти та професійної підготовки, впливу на інвестиційну діяльність недержавних структур і приватних компаній, створення сприятливого клімату для інвесторів тощо.

У таких країнах, як США та Японія, основним напрямом структурної перебудови наприкінці ХХ ст. стає зменшення чисельності зайнятих у сфері матеріального виробництва (що пов'язано зі зростанням продуктивності праці та підвищенням ефективності в сфері виробництва) та її зростанням в сфері послуг. Саме тому визначальним є впровадження у виробництво сучасних науково-технічних розробок, технологій.

У США основними інструментами державного регуляторного впливу стають цільові бюджетні субсидії на НДДКР та федеральна контрактна система, значна частина якої має військове та космічне спрямування. З середини до кінця ХХ ст. частка видатків федерального бюджету на науку, космос і технології зросла в 11 разів – з 0,1 % до 1,1 % до ВВП. Через федеральну контрактну систему закуповується більш як 50 % продукції літакобудування, радіо- й телеустановлення, фінансується приблизно третина всіх промислових НДДКР [6, с. 511].

Істотно змінилися інвестиційні пріоритети у США. Якщо, наприкінці ХХ ст. характерною особливістю державної інвестиційної активності була його чітка соціальна спрямованість, низька частка державних інвестицій в такі галузі як сільське господарство, оборона. Видобувна промисловість, та в останні роки значно зростає сума державних капіталовкладень в житлове будівництво.

У кінці XX ст. в економіці Японії виникли складні структурні кризи, що охопили як фінансовий, так і виробничий сектор. Економіка країни, значною мірою, є орієнтованою на експорт. Саме тому, для цієї країни участь держави в регулюванні промислового виробництва та структурних зрушень є вагомим. Держава використовує передусім такі методи впливу як індикативне планування та програмування, кредитну, податкову, цінову політику, адміністративне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, поширює нові технології. На частку держави в Японії припадає близько 28 % всіх витрат на фінансування науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт. Інноваційні видатки бюджету становлять 2,9 % до ВВП [6, с. 511].

У країнах ЄС здійснюється наддержавне та національне регулювання структурних змін. Специфікою механізму структурного регулювання в більшості з цих країн є відхід від прямих методів регуляторного впливу (державного контролю над цінами, бюджетних інвестицій, функцій держави як підприємця) на користь створення передумов для динамічного економічного зростання за рахунок інвестування НДДКР, системи освіти та професійної підготовки, впливу на інвестиційну діяльність недержавних структур і приватних компаній, створення сприятливого клімату для інвесторів тощо.

Врахування національних особливостей та формування мобільного механізму державного структурного регулювання, що дає змогу коригувати дію основних інструментів, є важливим чинником оптимальних структурних зрушень в країні. Зміни, протягом часу, пропорцій між елементами сукупності свідчать про зміну її структури, тобто про структурні зрушення. Структурні зрушення є наслідком розбіжностей між темпами змін елементів структури національної економіки. Поняття ефективних зрушень характеризує швидкість досягнення певної поточної мети державного регуляторного впливу, за умови здійснення коригування структур національної економіки країни. Вагомим, у цьому випадку, є приведення структури розміщення економічних ресурсів у відповідність до структури суспільних потреб, за умови мінімізації витрат на ці процеси.

Висновки. Державне регулювання структурної перебудови та структурних зрушень в економіці повинно визначатися як вибір цілей та характеру структурних перетворень, визначення комплексу заходів щодо підтримки розвитку тих елементів економічної системи, які забезпечують економічне зростання.

Серед основних форм механізму державного регулювання структурної перебудови та структурних зрушень в економіці виділяють бюджетно-податкове та грошово-кредитне регулювання. Економічні та адміністративні інструменти, які становлять основу цих форм забезпечують стимулювальний вплив на зростання обсягів виробництва та формування оптимальної структури національної економіки.

В українській економіці відбуваються структурні зміни, які полягають у комплексній структурній перебудові національної економіки. Відповідно вдосконалення структури економіки України неможливе без комплексного аналізу динаміки структурних зрушень, проведення порівняльного аналізу

дієвості окремих елементів механізму державного регуляторного впливу на структуру національної економіки, без проведення чинного аналізу впливу окремих груп чинників на ефективність структурних зрушень. Комплексна державна регуляторна політика спрямована на упорядкування структурних перетворень і їхнє ресурсне забезпечення, її метою є формування оптимальної структури національної економіки.

Література

1. Башнянин Г.І. Яку систему регуляції національної економіки ми повинні створювати в Україні? / Г.І. Башнянин, І.М. Копич // Регіональна економіка : наук.-практ. журнал. – 1997. – № 2. – С. 18-21.
2. Богиня Д. Державне регулювання перехідних процесів / Д. Богиня, Г. Волинський // Економіка України : політико-економічний журнал. – 1999. – № 5. – С. 12-21.
3. Глазьев С.Ю. Теория долгосрочного технико-экономического развития / С.Ю. Глазьев. – М. : Изд-во "Владар", 1993. – 310 с.
4. Губський Б. Конкурентоспроможність української економіки: орієнтири макрополітики в кризових умовах / Б. Губський // Економіка України : політико-економічний журнал. – 1999. – № 4. – С. 4-14.
5. Долішній М. Моделі державного регулювання в ринковій економіці / М. Долішній, М. Козоріз // Економіка України : політико-економічний журнал. – 1999. – № 6. – С. 13-22.
6. Економічна енциклопедія. – У 3-ох т. / відп. ред. С.В. Мочерний та ін. – К. : Вид. центр "Академія", 2002. – Т. 3. – 952 с.
7. Коломийцева О.В. Економічний зміст структурних зрушень та їх вплив на стабільність розвитку економіки / О.В. Коломийцева // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. – Сер.: Економічні науки. – Черкаси : Вид-во ЧДТУ. – 2007. – Вип. 22. – С. 160-164.
8. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М.І. Крупка. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 608 с.
9. Крючкова В.І. Структурні чинники розвитку економіки України / В.І. Крючкова. – К. : Вид-во "Наук. думка". – 2004. – 316 с.
10. Кузьмін О.Є. Інвестиційна та інноваційна діяльність : монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Н.В. Тувакова, А.Я. Кузнєцова. – Львів : Вид-во ЛБІ НБУ, 2003. – 233 с.
11. Лапко О.О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання : монографія / О.О. Лапко. – К. : Вид-во ІЕП НАН України, 1999. – 254 с.
12. Лукинов І. Методи і засоби державного регулювання економіки перехідного періоду / І. Лукинов // Економіка України : політико-економічний журнал. – 1999. – № 5. – С. 8-11.
13. Михасюк І. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. – Львів : Вид-во "Українські технології", 1999. – 640 с.
14. Павловський М.А. Макроекономіка перехідного періоду: Український контекст / М.А. Павловський. – К. : Вид-во "Техніка", 1999. – 336 с.
15. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / А.А. Пересада. – К. : Вид-во "Лібра", 2007. – 472 с.
16. Ринкова трансформація економіки України: проблеми регулювання : монографія / за ред. В.Ф. Бесєдіна, А.С. Музиченко. – К. : Вид-во НДЕІ, 2005. – 551 с.

Башнянин Г.І., Свинцов О.М., Сирка Н.Я., Гаврилко П.П., Потинский М.Л. Оптимизация механизма государственного регуляторного влияния на структурные сдвиги в экономике Украины

Исследованы особенности государственного регулирования структурных сдвигов в экономике страны. Проанализированы основные элементы механизма государственного регулирования рыночной экономики и основные виды структурных пропорций на уровне страны.

Ключевые слова: государственное регулирование экономики, структурные пропорции, инвестиционная деятельность.

Bashnyanyn G.I., Svincov O.M., Skirka N. Ya., Gavrillko P.P., Potynskyy M.L. Optimizing mechanism of state regulating influence on the structural transformation in economics of Ukraine

The features of the state adjusting of structural changes in the economy of country are explored in the article. The basic elements of mechanism of the state adjusting of market economy and basic types of structural proportions at the level of country are analyzed.

Keywords: state adjusting of economy, structural proportions, investment activity.

УДК 657.372.5 Проф. В.О. Шевчук, д-р екон. наук – Національна академія статистики, обліку та аудиту; доц. М.В. Корягін, канд. екон. наук – Львівська комерційна академія

ВПЛИВ ФАКТОРІВ СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА ЙОГО РИНКОВУ ВАРТІСТЬ

Досліджено проблему впливу факторів середовища функціонування підприємства на його ринкову вартість. Розглянуто різні фактори генерування/руйнування вартості підприємств різних галузей України. Визначено етапи методики проведення експертної оцінки в процесі визначення ризику оцінки вартості підприємства.

Ключові слова: ринкова вартість підприємства, фактори генерування/руйнування вартості, експертна оцінка, ризик.

Вступ. Значний вплив на формування та збільшення вартості підприємства здійснюють фактори макросередовища, які створюють визначені умови для ведення господарської діяльності. До них належать рівень інфляції, відсоткові ставки, система оподаткування, рівень експорту та імпорту продукції, рівень політичної стабільності, стратегічні програми розвитку держави, коливання курсів валют, економічна політика країни, рівень середньої заробітної плати та безробіття тощо. Істотний вплив на вартість підприємства має система оподаткування. Від форми оподаткування та величини податкових ставок залежить рівень грошових потоків, що впливає на генерування/руйнування вартості підприємства.

Фактори мезосередовища передбачають оцінку впливу галузевих особливостей функціонування підприємства на його вартість. Галузеві чинники заслуговують на окрему увагу, оскільки обумовлюють особливості діяльності підприємства, порядок відображення в бухгалтерському обліку фактів господарського життя та їх оцінку, формують його інвестиційну привабливість, ліквідність, визначають інтенсивність технологічних змін, вплив смаків споживачів, рівень ресурсної бази, екологічні фактори. Необхідність врахування впливу зазначених вище факторів при розрахунку ринкової вартості підприємства в умовах невизначеності економічного середовища зумовлюють актуальність проведеного дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання систематизації класифікаційних ознак і видів факторів середовища, що впливають на формування вартості підприємства, досліджено в працях О.А. Грішної, П.Ю. Корольова, Є.Н. Котиш, О.Г. Мендрула, А.Н. Осоргіна, Г.Н. Ронової, Н.Є. Симионовой, Р.Ю. Симионовой, С.І. Тарасенко та ін. Не применшуючи ролі напра-

цювань дослідників, треба зазначити, що питання оцінки впливу факторів середовища функціонування підприємства та необхідності коригування ринкової вартості підприємства не знайшли комплексного належного наукового обґрунтування та відображення.

Постановка завдання. Встановити види факторів, що впливають на генерування/руйнування вартості підприємства та оцінити ступінь їх впливу.

Результати досліджень. Фактори генерування/руйнування вартості підприємства, що мають загальний характер, відносять до макросередовища і виявляються в діяльності більшості суб'єктів господарювання. Галузеві фактори мають специфічний характер та формуються у мезосередовищі (табл. 1).

Табл. 1. Фактори генерування/руйнування вартості промислових підприємств України

№ з/п	Групи факторів	Види факторів
ФАКТОРИ МАКРОСЕРЕДОВИЩА		
1	Політико-правові	Нааявність/відсутність державних програм підтримки розвитку підприємств галузі Нааявність/відсутність співпраці з міжнародними компаніями Зростання/зниження інвестиційної активності Високий/низький ступінь насиченості ринку товарами іноземного походження
2	Економічні	Збільшення/зменшення інвестицій в діяльність підприємств галузі Розширення/згорання процесів відтворення в галузі Нааявність/відсутність споживача готової продукції (споживчий фактор) Нааявність/відсутність забезпечення та розширення ринків збуту Зростання/зниження динаміки внутрішнього платоспроможного попиту Високий/низький рівень конкурентоспроможності на споживчому ринку Переважає власних/залучених джерел фінансування
3	Техніко-технологічні	Нааявність/відсутність впровадження безвідходних технологій, автоматизація виробництва Високий/низький рівень науково-технічного розвитку Достатнє/недостатнє бюджетне фінансування розробок нових технологій Нааявність/відсутність створення спеціалізованих підрозділів підприємства Висока/низька технічна оснащеність підприємств галузі Нааявність/відсутність впровадження сучасної технології виробництва
4	Географічні (екологічні)	Широка/вузька географія сировинних ресурсів, їх місткість, умови залягання Нааявність/відсутність забруднення довкілля в процесі виробництва Нааявність/відсутність забруднення земельних ділянок, що впливає на можливості здійснення господарської діяльності
5	Соціокультурні	Високий/низький рівень соціальної напруженості Позитивні / негативні тенденції зміни чисельності населення та рівня його забезпеченості Високий/низький рівень зайнятості населення, рівень доходів Ціннісні орієнтири, моральні принципи, норми поведінки, характер трудових та соціальних характеристик суспільства
ФАКТОРИ МЕЗОСЕРЕДОВИЩА		
Важка промисловість		
6	Хімічна	Водний фактор (розміри водоспоживання та кількості стічних вод, які потребують очищення) Підвищення/зниження інноваційної конкурентоспроможності хімічної промисловості на національному та міжнародному ринках